

УДК 821.112.2-2.09

О.В. Шапочкіна

Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ

ДЕФІНІЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

У статті розглядається сутність поняття «німецький молодіжний сленг», джерела його формування – пісенна творчість, жаргонізми та запозичення, характерні риси – відкритість, короткочасність, вікова неоднорідність, вторинність; варіації – персоніфіковані узагальнення, модні прикметники, кліше та експресиви.

Ключові слова: сленг, соціолект, німецький молодіжний сленг, джерела формування німецького молодіжного сленгу, риси німецького молодіжного сленгу, варіації німецького молодіжного сленгу.

В статье рассматривается сущность понятия «немецкий молодежный слэнг», источники его формирования – песенное творчество, жаргонизмы и заимствования из других иностранных языков; характерные черты – открытость, кратковременность, возрастная неоднородность, вторичность; вариации – персонифицированные обобщения, модные прилагательные, клише и экспрессивы.

Ключевые слова: слэнг, социолект, немецкий молодежный слэнг, черты немецкого молодежного слэнга, вариации немецкого молодежного слэнга.

The article deals with the essence of "German youth slang," the source of its formation – song creativity, jargon and borrowing characteristics – openness, short duration, age heterogeneity, secondaryty, variation – a personalized generalities, fashionable adjectives, clichés and expressives.

Keywords: slang, sociolinguistics, German youth slang, sources of German youth slang, features of German youth slang, variations of German youth slang.

Німецька мова розвивається й оновлюється відповідно до вимог сучасного світу. Мова молоді – зокрема молодіжний сленг – є тією рушійною силою, що формує основну базу німецької мови. Специфіка такої мовленнєвої форми ґрунтується перш за все на особливостях психічного та фізичного розвитку молоді. Підростаюче покоління Німеччини відрізняється від звичайного оточення зовнішнім виглядом, поведінкою та мовленнєвою манерою.

Молодіжний сленг сучасної німецької мови являє собою окрему підсистему, яка повністю залежить від літературної нормативної німецької мови та перебуває із нею у постійному взаємозв'язку. Саме тому у межах статті спробуємо з'ясувати сутність поняття «німецький молодіжний сленг», джерела формування, його характерні риси та варіації у сучасній німецькій мові.

Поняття сленгу все більше привертає увагу сучасної філології. Цю проблему розглядали вчені-лінгвісти І. Гальперін, Г. Генне, М. Горке, Г. Еманн, В. Єлістратов, Г. Мозер, І. Пастух, С. Соколовська, М. Фахурдінова, В. Хом'яков, К. Якоб, Т. Шіппан.

Поняття «сленг» і дотепер є відкритим питанням. Так, російський науковець І. Гальперін вважає, що такого феномен сленгу взагалі не існує. В. Єлістратов характеризує сленг як “найновіший мовний варваризм”, В. Хом'яков розглядає сленг як лексико-фразеологічне просторіччя, О. Олейнік вважає, що сленг – це помилка, легалізовані вживанням [1]. Вітчизняні науковці І. Пастух, С. Соколовська, М. Фахурдінова стверджують, що молодіжний сленг – це окремий соціолект німецької мови, “субкультурні” імпульси соціального життя суспільства [2;3].

Науковці Німеччини характеризують молодіжний сленг як креативну, оригінальну, невимушену й неоднорідну форму спілкування. Т. Шіппан характеризує сленг як «специфічний спосіб спілкування певної групи, який

виражається високим рівнем експресивності та невимушеності, які доходять інколи до вульгаризму», «сленг – це феномен живої і рухливої мови, яка йде в ногу з часом і реагує на будь-які зміни у житті суспільства» [8].

Враховуючи вищезазначене, *німецький молодіжний сленг* можна охарактеризувати як *соціолект, феномен динамічної, живої і рухливої мови, що відповідає вимогам часу і реагує на суспільні зміни, певний різновид мовлення, яким користується молоде покоління переважно в усному спілкуванні*.

У межах дослідження спробуємо окреслити джерела формування німецького молодіжного сленгу. Початки його виникнення в німецькій національній мові сягають часу заснування перших університетів (Відень 1365, Хайдельберг 1368, Кельн 1388), коли поступово почав створюватися особливий мовленнєвий запас німецької студентської молоді [3].

У XVII – XIX ст. джерелами формування німецького молодіжного сленгу були французька, давньоєврейська й античні мови. Яскравим прикладом цього слугує праця "Studenten-Lexikon" К.Кіндлебена (Халле, 1781): *Kneipier* (Wirt), *Pumpier* (Geldverleiher), *Suitier* (Witzbold), *illuminert* (betrunken) та інші [5].

Із плином часу основними джерелами формування німецького молодіжного сленгу поступово стають:

I. *Пісенна творчість* – зокрема рок-музика (*Bingo* (alles in Ordnung, alles bestens), *heizen* (rasch, schnellfahren), *Johnny* (Junge, Bursche, harter Kerl, lustiger Knabe), *paletti* (alles bestens, in Ordnung, alles klar, selbstverständlich)) [5].

II. *Жаргонізми*: військових – *abziehen* (jmdn. übers Ohr hauen, ausnehmen, betrügen), робітничий – *Muffe* (Angst, Befürchtung), наркоманів – *drauf sein/haben* (unter Drogeneinfluß stehen; gute/schlechte Stimmungslage, Laune), *Hose* (tote) (Langweile, "Es ist nichts los", "Es spielt sich nichts ab"), *Trip* (Reise, Ausflug, Fehler), комп'ютерний – *Basic* (Klartext, Eindeutigkeit, Genauigkeit), *Schaltfehler* (Programmabsturz, Systemabsturz), *Speicher* (leer, "fertig", kaputt sein, Aufnahmevermögen, Kapazität), *chatten* (im Internetplaudern)) [6].

III. *Запозичення з інших іноземних мов* – латини (*absolut* (sehr, besonders, vor allem), *depri* (Einzelgänger; Leute, die zu Depressionen neigen oder sich an keiner Gruppenaktionen beteiligen), *Fakt* (Tatsache, wirklich, in der Tat), *Frust* (Ärger, schlechte Laune), *Horror* (unangenehmes Erlebnis, Abneigung, Unangenehmlichkeit), *korrekt* (alles klar, richtig, stimmt ganz genau, genau so), *logo* (ganz klar, richtig), *normalo* (Normalbürger, stinknormaler Durchschnittsmensch), *radikalo* (besonders, ganz, stark), *Sponti* (spontaner Mensch, aufgeschlossener Typ), *super* (hervorragend, besonders schön), *total* (echt, tierisch, toll, voll), *turbo* (schnell, besonders, übermäßig, Schnellgang, hohe Geschwindigkeit); англійської (*der User* – drogensüchtiger Mensch; *der EuroPayer* – europäischer Bürger; *der Tüftler* – der Arbeiter; *der Schlappi* – der schwache Mensch; *die Schickse* – eine Frau, die es nichts bewegt; *die Bombenfigur* – schöner Körper); іспанської мови (*Macho* (starker Typ, toller Kerl, "Frauenfresser", Bodybildertyp)); арабської мови: *Sultan* (Herrscher, eine (mit Geld protzende) männliche Person, die sich vom anderen Geschlecht besonders verwöhnen lässt); з російської: *Towaritsch* (Freund, Kumpel; drohend – Freundchen, "Früchtchen") [4;5;7].

Окреслені джерела формування німецького молодіжного сленгу дають можливість визначити основні його риси, а саме: *відкритість* – на розвиток німецького молодіжного сленгу значною мірою впливають такі екстралінгвістичні фактори, як високий рівень розвитку суспільства, різноманітні соціальні відносини, високий розвиток науки, техніки, мистецтва, загальнолюдський прогрес загалом; *короткочасність* (*рухливість, швидкоплинність*) – швидка зміна актуальних варіантів, з'явившись на певному етапі розвитку суспільства і ввійшовши у користування, вони швидко старіють і виходять з ужитку; *вікова неоднорідність носіїв сленгу* – пояснюється насамперед збільшенням фази "молодість" у житті сучасної людини. Так само, як сьогодні зміщені вікові межі, зміщені й межі між окремими соціальними групами – учнями, студентами, молодими працівниками й іншими. Згідно з

віковими інтересами, багато молодих людей належать до різних угруповань (Spontis, Skinheads, Punks) й до великої кількості менших груп за місцем проживання й навчання; *вторинність* (*синонімічність*) – найчастіше сленг виступає як своєрідна вторинна назва існуючих речей і явищ. Німецький молодіжний сленг наповнений іронічними, зневажливими, жартівливими, схвальними, негативними синонімами, які заміщують різні слова та звороти. Наприклад, студенти часто говорять *Uni* (Universität), школярі називають школу *Penne* (Schule), вчителя – *Pauker* (замість *Lehrer*), учня першого класу жартівливо називають *Griffelfresser*.

Зауважимо, що, оскільки німецький молодіжний сленг є компонентом множинної структури німецької мови та окремим соціолектом, різновидом побутово-розмовної мови молодого покоління, постала нагальна потреба класифікації його компонентів або варіацій. Як доказ вищезазначеного, спробуємо навести приклади *варіацій* німецького молодіжного сленгу: 1) *персоніфіковані узагальнення* (der Punker – панк, дивак з ірокезною зачіскою, der Fruppie – фрустрований житель великого міста, die Pop-Goren (Pl) – поп-діви; der Jet-set – високозабезпечений клас суспільства); 2) “*модні прикметники*”, які виражають ставлення до гарних або поганих речей, почуття задоволення чи розчарування (famos, kolossal, allerliebst, blöd, spitze, irre, super, grell, fett, geil, voll, krass, scheisegal, ey!); 3) *кліше та сталі вирази*, які є влучними, дотепними та містять умовивод, пораду, наказ, попередження або констатацію факту (Kein Bock auf nix! – Немає жодного бажання щось робити. Wir sind die Null-Bock-Fraktion. – Ми фракція, у якої не виникає жодних бажань. Dreht Euch nicht um, der Frust geht um! – Не оглядайтеся, бо позаду розчарування!); 4) *експресиви*, що іноді можуть містити нецензурні слова (der Gehirnbonze – вчений, arschlos – безглуздий, bombastisch, maxigeil, affengeil – дуже класний).

Презентовані варіації німецького молодіжного сленгу в жодному разі не є завершеною класифікацією, це лише початкова спроба систематизувати

сленгізми німецької молоді. Перспективи подальших розвідок у цьому напрямку полягають у тому, щоб здійснити структурний аналіз варіацій німецького молодіжного сленгу та ретельне вивчення динаміки їх змін і джерел формування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Олейник О. Немецкий сленг как неологическое явление / О. Олейник // Вестник ОГУ (Оренбургского государственного университета). — 2005 (приложение). — № 12. — Декабрь.
2. Пастух І. Німецький сленг: інтегративні особливості неологізмів сьогодення / Ірина Пастух // Мовознавство. Наукові виклади. — 2010 . — № 4 . — С. 76–79.
3. Соколовська С. Ф. Німецький молодіжний жаргон: шляхи формування й сучасний статус / С. Ф. Соколовська, М. А. Фахурдінова // Вісн. Житомир. держ. пед. ун-ту. — 2004. — № 14.— С. 236–239
4. Deutsches Universalwörterbuch / Unter Leitung von G.Drosdowski. — Mannheim, Wien, Zürich: Dudenverlag, 1989. — 1815 s.
5. Ehmann H. Affengeil. Ein Lexikon der Jugendsprache. — München: Verlag C.H. Beck, 1992. — 567 s.
6. Langenscheidts Großwörterbuch. — Berlin und München: Langenscheidt KG, 2001. — 1216 s.
7. Müller-Thuran C. Lexikon der Jugendsprache. — Tübingen: Niemeyer, 1985. — 145 s.
8. Schippan Thea. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache / Thea Schippan. — 1. Aufl. — Leipzig: Bibliographisches Institut, 1984. — 307 S.